

Angola på randen till inbördeskrig

G-P
9/21/01

Luanda (AP): Angola stod i går på randen till ett nytt inbördeskrig då häftiga strider mellan regeringsstyrkor och medlemmar av Unita-gerillan utbröt i huvudstaden Luanda.

Kulsprute-knatter ekade genom gatorna i de centrala delarna av Luanda samtidigt som granater och pansarskott regnade över staden.

Två sovjetiskbyggda attackhelikoptrar från flygvapnet svepte fram över hamnområdet och besköts omedelbart från Unita-fästet. Ingen av helikoptrarna träffades.

Radion rapporterade att minst fyra Unita-soldater dödades vid ett gerillaanfall mot det regerande MPLA-partiets högkvarter.

Strider mellan Unita och regeringsarmén i trakten av Hotel Turismo, som fungerat som högkvarter för Unita, skördade enligt uppgift också flera liv. Många byggnader i området stod i brand.

Förlorade valet

Även från den internationella

flygplatsen rapporterades om strider. Flygplatsen stängdes under eftermiddagen och enligt en portugisisk TV-station satt flera passagerare fast i terminalen.

Striderna bröt ut kort efter det att parterna, Unita-gerillan och det regerande MPLA-partiet, avslutat dagens överläggningar om den politiska krisen i Angola. Medlare från Portugal, USA och Ryssland deltar i överläggningarna och försöker få Unita att godkänna resultatet av förra månads val, som vanns av MPLA-partiet.

Valet var resultatet av freds-uppgörelsen från 1991, som satte punkt för det 16-åriga inbördeskriget.

Under kriget, där USA och Sydafrika stödde Unita och Sovjet och Kuba MPLA, dödades 350 000 personer och det i i grunden rika landet ödelades.

Väst evakuerar

På grund av det spända läget förbereder de tolv EG-länderna jämte Sydafrika evakuering av sina medborgare ur Angola.

Den portugisiska regeringen skickat en fregatt med 200 solda-

ter ombord till Angola för att förbereda en eventuell evakuering av landets 40 000 portugisiska invånare.

Tjugofem svenskar flögs på lördagen från det hotande inbördeskriget i Angola. Alla befann sig på eftermiddagen välbehållna i Zimbabwes huvudstad Harare.

Sida har beslutat att all personal på fältet skall lämna landet och UD upprepar sin maning till alla som inte har tvingande skäl att vara kvar i Angola att åka hem.

Den svenska ambassaden i Luanda är dock fortsatt bemannad. Totalt finns ett sjuttioal svenskar och omkring 30 personer från de övriga nordiska länderna kvar i Angola.

FN:s säkerhetsråd antog på fredagen ett uttalande där man krävde ett slut på striderna samt varnade för att varje regering som tar makten med vapen i hand aldrig kommer att erkännas av omvärlden. Västliga diplomater vid FN-högkvarteret tillade att om Unita tar makten med våld så kommer Angola att utsättas för ekonomiska sanktioner.

Sydafrika ger Unita vapen

G-P

9/11/03

Harare (TT-Reuter): Sydafrika stöder Angolas motståndsrörelse Unita och uppmanar den att gripa makten i Angola, hävdar regeringstidningen The Herald i Zimbabwe.

Sydafrikanskt flyg har fraktat vapen och till och med stridsvagnar till Unita, hävdade den officiella tidningen Herald i Zimbabwe i går.

Tidningen citerar underrättelsekällor från väst.

Sydafrikas säkerhetsstyrkor har enligt Herald en önskan om att Unita skall störta MPLA-regeringen innan Bill Clinton blir president i USA.

USA har nyligen öppet tagit avstånd från Unita.

Enligt Herald har Angolas regering avslöjat en Unita-plan att inta Angolas huvudstad Luanda. Regeringen lyckades oimintet göra denna plan i tid.

Vägrar kommentera

Det var efter det att Unita förlorade de allmänna valen i Angola i september som planen upptäcktes, skriver Herald.

Angola drabbades av kaos i samband med stridsutbrottet strax efter valen, som vanns av

MPLA. Jonas Savimbis rörelse Unita sedan länge stödd av USA och Sydafrika — har sedan dess lyckats inta flera nyckelstäder i provinserna.

Tidningen citerade underrättelsefolk från väst enligt vilka sydafrikansk militär flög över Zimbabwe, Botswana och Namibia förra månaden med militär utrustning, inklusive stridsvagnar, till Unita.

Den sydafrikanska handelsbeskickningen i Zimbabwe, som fungerar som ambassad, vägrade att kommentera uppgiften.

— Vi har ingenting att säga alls om denna rapport, sade en tjänsteman till Reuter.

Intog armébas

Unita-gerillan har nyligen inlett en offensiv och efter förbittrade strider intagit två strategiska städer och en militärbas i norra Angola, uppgav den angolanska radion i går.

Negage föll på tisdagen efter tre dagars hårda strider med regeringsarmén, hette det i sändningen.

Staden, som ligger 24 mil norr om Luanda, är högkvarter för regeringsidans norra flykommando. I måndags erövrade Unita också provinshuvudstaden Uige och dess militärbas.

Unita lovar fred under vapenhot

Luanda (AP): Trots löften om fred i Angola rycker Unitas styrkor fram och har omringat provinshuvudstaden Malanje. En attack mot staden är nära förestående, uppger Angolas regering i går.

Den statskontrollerade dagstidningen Jornal de Angola och västdiplomater uppger att förband ur Jonas Savimbis Unita-gerilla har omringat Malanje. Enligt samma källor hade Unita dragit samman omkring 7 000 man, 600 militärfordon och artilleri i grannstaden Xa-Muteba och hittills dödat två poliser och åtta civilpersoner.

Framryckningen skulle ha ägt rum sedan Savimbi och president José Eduardo dos Santos nyligen enades om att FN borde ingripa och rädda fredsavtalet från maj 1991. Avtalet innebar slutet på ett 16 år långt inbördeskrig och badade vägen för flerpartival.

Striderna blossade upp på nytt för två veckor sedan och hittills har mer än 1 000 människor dö-

ats. Unitas styrkor krossades i huvudstaden Luanda men har ryckt fram på andra håll.

Kontrollerar 60 proc

Enligt militärkällor i väst kontrollerar nu Savimbis cirka 60 000 välustruade soldater omkring 60 procent av den engång så blomstrande nationen.

Unita har erövrat provinshuvudstäderna Caxito och N'dalantando och har omringat Huambo, huvudstad i den provins där Savimbi har sitt starkaste fäste, den strategiska hamnstaden Benguela samt ryckt fram mot den viktiga oljeproducerande staden Luena och befinner sig mindre än 60 km nordost om Luanda.

Marrack Goulding, chef för FN:s fredsbevarande styrkor, som träffade både Savimbi och dos Santos tidigare i veckan, uppmanade i går bägge parter att försöka nå en överenskommelse innan det var för sent.

Bägge parter vill att FN skall ta ett större ansvar och utöka antalet FN-observatörer från nuvarande 600.

— Frågan är dock om Savimbi vill ha fred. Personligen tror jag inte att han vill det, sade en västdiplomat.

Unita erbjuds fem platser i regeringen

Luanda (TT-AFP): Angolas nye premiärminister Marcolino Moco erbjuder oppositionsrörelsen Unita flera ministerposter i landets nya regering. Unita har fått en vecka på sig att fundera på saken.

Det var i onsdags kväll som premiärminister Moco erbjöd Unita fem ministerposter. Det rör sig om en fullvärdig ministerpost för kulturfrågor, och fyra vice ministrar bl a inom försvaret och jordbruket. Dessutom skall Moco ha föreslagit Unita, vars gerillastyrkor kontrollerar 60 procent av Angola, att ta hand om posten som vice överbefälhavare i den nya krigsmakten. Den skall skapas av de forna gerillasoldaterna från Unita och MPLA-regimens regeringsstyrkor. Ännu i går kväll hade Unita-ledaren Jonas Savimbi inte reagerat på utspelet.

Militär offensiv

Samtidigt som valsegrarna MPLA i linje med fredsavtalet från i maj 1991 skapar politiska institutioner, uppger flera källor att partiet förbereder sig på en militär offensiv.

Enligt källorna skall försvarsminister Pedro Mario Tonha och hans nya överbefälhavare general Joao Baptiste de Matos ha

sänt truppförstärkningar till olika delar av landet.

Unitaledaren Savimbi, som länge vägrat acceptera valnederlaget i september med hänvisning till valfusk trots att FN-observatörer betecknat valproceduren som i stort sett korrekt, säger sig vara beredd att förhandla med regeringen. MPLA kräver dock att Unita-styrkorna först drar sig tillbaka från de provinshuvudstäder som de tagit kontroll över sedan valen.

Misstron mellan de två sidorna är stor, inte minst efter Savimbis anklagelser om att MPLA-styrkor sköt ihjäl flera av hans närmaste män i striderna i huvudstaden Luanda för någon månad sedan. Flera iakttagare betvivlade i går att det går att skapa en koalitionsregering i vilken både MPLA och Unita ingår. Risken för att inbördeskriget på nytt blossar upp anses överhängande.

Nytt angrepp

Hittills har de diplomatiska ansträngningarna att få fredsprocessen på rätt väg misslyckats. Saken förenklas inte av att Sydafrika, som tidigare försökte medla mellan parterna, av Zimbabwe har anlagats för att flyga in militär utrustning till Unita. Pretoria har tillbakavisat påståendena.

Savimbi hotar kriga i tio år

Luanda (AP, G-P): Samtidigt som FN:s medlare skulle avsluta sitt fredsoppdrag i Angola i går fick de ett ultimatum av Unitarebellernas ledare Jonas Savimbi: fred eller ytterligare ett årtionde av inbördeskrig.

— Jag garanterar fred i Angola. Jag kan garantera FN att jag önskar att det inte blir krig igen, sade Savimbi i en intervju med den portugisiska radion.

— Men om jag blir provocerad har jag kapacitet att strida i ytterligare tio år, varnade han.

Savimbis utspel kom samtidigt som chefen för FN:s fredsbevarande styrkor, Marrack Goulding, förberedde sig på att lämna Angola efter att ha avslutat sitt uppdrag, som syftat till att bevara freden i Angola enligt det fredsavtal som träffades förra året.

Företrädare för regeringsarmén uppger att Unita-trupper närmade sig hamnstaden Benguela, cirka 50 mil söder om Luanda.

Paulo Jorge, guvernör i Benguela-provinsen, vädjade om att regeringsstyrkor omedelbart skulle kallas in för att försvara den strategiska hamnstaden mot en Unita-attack.

Regeringens militära bedömare fruktar att Savimbis strategi går ut på att skära av Angola längs den 135 mil långa Benguela-järnvägen och ta kontrollen över södra hälften av Angola. Järnvägen börjar i Benguela och passerar Huambo, som är Angolas andra stad och Savimbis starkaste fäste, på vägen till städerna Cuito och Luena.

Ett fredsavtal undertecknades förra året mellan Unita och det styrande MPLA-partiet. Det ledde till fred i ett land som varit drabbat av inbördeskrig sedan Angola blev självständigt från Portugal 1975. Dessförinnan slogs MPLA för självständighet i ett 13 år långt befrielsekrig.

Sedan Unita förlorat valet i september hävdade Savimbi att MPLA vunnit med hjälp av valfusk.

Inget möte med Savimbi

FN:s biträdande generalsekretärer Marrack Goulding sköt i går upp ett planerat möte med den angolanska gerillarörelsen Unitas ledare Jonas Savimbi sedan den senare underlåtit att bekräfta att han är beredd att inleda överläggningar.

Goulding anser att de planerade samtalen med Savimbi kan bli avgörande i försöken att rädda det fredsfördrag som efter förra veckans häftiga strider Luanda hänger på en skör tråd.

Unita anföll stad i Angola

Den före detta gerillarörelsen Unita attackerade i går staden Caala i de mellersta delarna av Angola, enligt den statliga radion. Rebellerna besköt staden med granatkastare och enligt radion ställde det statliga flygbolaget in alla flygningar till staden, vilket strandsatte hundratal av de stadsbor som försökte fly.

FN-övervakaren Edward Nimma sade i onsdags att Unita hade belägrat sju städer i mellersta Angola. Nimma är chef för FN:s cirka 600 militära och polisiära övervakare som finns på plats i landet.

G-P 8/11-92

Unita ville ta svensk gisslan

Luanda (TT): Sveriges ambassadör i Angola, Anders Möllander, var förra helgen nära att tas som gisslan av Unita-gerillan i samband med de våldsamma striderna mellan Unita och MPLA-regeringens styrkor.

Ambassadörens bostad plundrades och besköts liksom ambassadbyggnaden i Luanda.

- Jag var på väg ut till flygplatsen för att vinka av de svenskar som evakuerades förra helgen när min bil plötsligt hamnade i korseld mellan stridande förband. Jag körde av vägen och tog min tillflykt till det första ställe jag kom att tänka på, förste ambassadsekreterare Tore Zetterbergs hus, berättar Anders Möllander för TT.

Möllander och Zetterberg låg lågt i tre dagar i den senares hus medan de blodiga striderna mellan Unita och MPLA-regeringen, som kan ha krävt minst 1 500 människoliv, rasade som värst i Luanda. Försök att ta sig till beskickningen var fåfänga.

Möllander tror att han skulle ha blivit kidnappad av Unita-gerillan om han sökt sig tillbaka till ambassaden eller residenset.

- Det var vad som hände min granne. Han och hans fru sökte sig över till min tomt på fredagen för att få skydd av den svenska flaggan. De blev kidnappade.

Lugnare i Luanda

Ett Unita-förband försökte i en kolonn om tre bilar ta sig ut ur Luanda med grannen, en brittisk affärsman och hans fru, som gisslan under helgen. Kolonnen blev beskjuten och det brittiska paret var som genom ett under de enda av 16 personer i bilarna som undkom eldöverfallet levande.

- De sade att det var mig soldaterna egentligen var ute efter, berättar Möllander.

I går var läget åter lugnt i Luanda. Flygplatsen har åter öppnats och Möllander bedömde läget som mer stabilt än tidigare i veckan.

- Affärerna har öppnat igen. Högarna av lik är borta från gatorna och renhållningsarbetarna har nått ner till soporna igen.

Möllander kunde i går glädja sig åt att FN:s sändebud Marrack Goulding kommit till Luanda. Han ser det också som hoppfullt att Unita-ledaren Jonas Savimbi har träffat högt uppsatta företrädare för regeringen. Möllander befarar dock att det kan ta lång tid innan förtroendet mellan Unita och MPLA återupprättats.

Fortfarande finns ett trettio-tal svenskar kvar i Angola men det är inte aktuellt med ytterligare evakuering.

BERTIL LUNDQUIST/TT

Ambassadören flydde gerillan

Sveriges ambassadör i Angola, Anders Möllander, var under förra helgens strider nära att bli tagen som gisslan av Unita-gerillan. I tre dagar tvingades han hålla sig gömd innan han vågade återvända till ambassaden. Under tiden plundrades hans hem.

Utland, sidan 10

G-P 8/11-92

Nordbor hem från Angola

Stockholm (TT): Svenska UD och ambassaden i Luanda undersöker möjligheterna att evakuera kvarvarande svenskar i Angola med flyg.

Flygplatsen i Luanda var på tisdagen åter öppen. Det anses säkrare att använda flygtransport än att evakuera svenskar, nordbor och andra européer med det norska fartyg som ligger på redden i Luanda.

Det finns 48 svenskar kvar i Angola, bland dem företagare och åtta civilpolisier från FN-styrkan.

G-P 921104

20 svenskar kvar i Luanda

Stockholm (TT): De 20 svenskar som valt att på egen risk stanna kvar i Angola vällar huvudbry för den svenska ambassaden i Luanda.

Tre gånger har ambassaden erbjudit och rekommenderat alla svenskar att lämna Luanda med de flygplan som chartrats för nordiska medborgare. Tre plan har evakuerat svenskar i omgångar. Det sista planet, chartrat av FN, flög i mitten av veckan till Windhoek i Namibia med 29 svenskar ombord. Sammanlagt 143 svenskar har lämnat det krigshärjade Angola.

G-P 921106

Evakuering ur Angola

Tjugofem svenskar flögs på lördagen från det hotande inbördeskriget i Angola. Samtidigt förberedde de tolv EG-länderna jämte Sydafrika evakuering av sina medborgare ur Angola.

Utland, sidan 28

G-P 921101

Angolasvenskar evakueras

Stockholm (TT): I går evakuerades sammanlagt 29 svenskar och anhöriga från Angola. Ett chartrat FN-flygplan tog dem till Windhoek i Namibia. Kvar i Angola finns nu 20 svenskar. De har alla valt att stanna.

Dessutom stannar fem personer på den svenska ambassaden kvar tills vidare.

Klockan 17.40 lyfte planet från Luandas flygplats med svenskarna. Med åkte också fem norrmän och tre danskar. Planet väntades landa vid 21-tiden i Namibia. Ambassaden i Luanda ordnade i samarbete med FN flygtransporten för nordborna.

G-P 921105

Sveriges ambassadör hamnade i livsfarlig korseld

Sveriges ambassadör i Angola, Anders Möllander, hamnade mitt i en livsfarlig korseld i Luanda förra helgen.

Den striden kan ha räddat hans liv. Om ambassadören hade kommit hem som planerat skulle han troligen blivit tagen som gisslan och kanske dödad av Unita-gerillan.

Av JAN SPRANGERS

I TV-Aktuellt i går kväll berättade Anders Möllander om hur hans bil plötsligt hamnade mitt i en korseld mellan stridande förband. Han tog då sin tillflykt till förste ambassadsekreterare Tore Zetterbergs hus.

Där låg de båda och tryckte i tre dagar medan de blodiga striderna mellan Unita-gerillan och MPLA-styrkorna härjade som värst. Obekräftade uppgifter talar om 1 500 dödsoffer under dessa dagar.

KUNDE BLIVIT KIDNAPPAD

Möllander tror att han skulle ha blivit kidnappad om han hade lyckats ta sig tillbaka till ambassaden eller residenset.

— Unita-soldaterna ska ha kommit och sökt efter mig för att med hjälp av gisslan ta sig ut ur staden. De tog det här paret i stället, säger han.

Möllander talar om ett brittiskt grannpar som tagit skydd på hans tomt. Ett Unita-förband försökte ta sig ut ur

Luanda med paret. Bilkolonnen blev beskjuten och briterna var de enda som överlevde eldstriden. Bland de dödade fanns två av Unita-ledarna Jonas Savimbis närmaste män, vice ordföranden och chefsförhandlaren.

RELATIVT LUGNT

I Luanda har det varit relativt lugnt sedan i tisdags, berättar Peder Andersson från Helsingborg, maskinchef på forskningsfartyget Goa som ligger strax utanför staden.

— Vi var inne i stan då. Det syntes inte så mycket av striderna som man hade kunnat vänta sig, med tanke på all skottlossning och detonationerna. Det

som var mest iögonfallande var de lik som fortfarande låg på gatorna.

Forskningsfartyget Goa har svenskt befäl och angolanska forskare. Expeditionens huvudsakliga uppgift är att undersöka fiskebestånden längs den angolanska kusten. Dessa uppgifter ska ligga till grund för framtida licenser, planering av fiskeindustri och så vidare.

Men Goa ingår också som en del av evakueringsplanen, en bakväg om flygtrafiken åter ställs in.

— Vi kan i alla fall ta med oss alla skandinaver som finns kvar. Det handlar om ett femtiotal personer, säger Peder Andersson.

Men han både hoppas och tror att läget nu stabiliserats tillräckligt för att vapenvilan ska kunna hållas.

1 DAG (GT)

921108

Angolabistånd skärs ned

Stockholm (G-P): Det blir neddragningar av biståndsarbetet i Angola. Barn får inte följa med in i landet.

Läget i huvudstaden Luanda verkar visserligen ganska lugnt, men på landsbygden fortsätter striderna.

Det berättar Sveriges Angolaambassadör Anders Möllander och chefen för biståndskontoret Dag Ehrenpreis. Båda har precis kommit hem efter striderna i Angola för konsultationer om Sveriges fortsatta närvaro och politik i landet.

Kvar i Angola finns nu cirka 20 svenskar, de flesta med angolanska familjer. De övriga

togs ut under tre evakueringar, en av dem just den dag som striderna började. De operationerna fungerade smärtfritt, tycker Anders Möllander, eftersom de var så väl förberedda.

Mycket av det svenska biståndet ligger inom hälsosektorn. En del av detta kan kanske drivas vidare, tror Dag Ehrenpreis, men helt klart blir det minskningar av de svenska insatserna.

Det kommer inte heller att bli tillåtet för biståndsarbetare att ta med sig barn in i landet. Den begränsningningen gäller än så länge fram till halvårskiftet 1993. Den svenska skolan läggs därför ned. De större projekten blir mycket svåra att sköta, men kanske kan de hållas på sparlåga.

— Vi ska försöka göra det för att inte de institutioner vi byggt upp ska förfalla, säger Dag Ehrenpreis.

Det svenska biståndet till Angola är på drygt 200 miljoner kronor vilket gör Sverige till ett av de största biståndsländerna. I landet finns också flera svenska storföretag representerade.

Ett led i fredsavtalet mellan de stridande parterna Unita och MPLA var en avväpning av de båda rörelsernas styrkor.

En slutsats som därför nu dras från svensk sida är att en sådan demobilisering kräver fler övervakare och måste vara helt genomförd innan val. I Angola väntar ju presidentval eftersom den första valomgången inte gav någon klar segrare.

G-P 921113

Luandas flygplats stängd

Luanda (AP-TT-AFP): Den angolanska regeringsarmén understödd av pansarfordon och beväpnade civilpersoner gick i går till motanfall mot Unita-gerillans ställningar i huvudstaden Luanda.

Hårda strider rasade i diplomatkvartieren i stadsdelen Miramar, där Unita-soldater hållit sig fast.

Flygplatsen utanför Angolas huvudstad Luanda stängdes i går till följd av häftiga striderna.

Huvudstadens centrala telefonstation stod i brand och bara förbindelserna med utlandet fungerade. Ett hotell som brukar användas av Savimbi uppgavs också stå i brand.

Regeringstrupper och beväpnade civilpersoner gick in i diplomatkvartieren vid middagstid och avancerade sakta men säkert mot Unita-ledaren Jonas Savimbis residens, som ligger mitt i diplomatkvartieren.

Fredsavtal i spillror

Savimbi själv lämnade Luanda i början av oktober då han flög till Huambo i mellersta Angola. Unita utnyttjar dock hans residens som bas i huvudstaden.

Enligt vittnen försökte gerillasoldaterna fly från Miramar, där

Unitas röd-gröna fana med den svarta tuppen vajade över Savimbis hus.

Enligt uppgift ska många av Unitas toppfunktionärer ha befunnit sig i Luanda när striderna blossade upp. Flera av dem har tillfångatagits, medan andra rapporterats ha flytt med båt.

Det förekom inga rapporter om antalet offer i gårdagens strider.

Den portugisiska nyhetsbyrån Lusa rapporterade tidigare under

dagen att lördagens strider krävt cirka 300 liv. Enligt portugisiska nyhetssändningar ska två FN-observatörer finnas bland de döda, men uppgifterna har inte kunnat bekräftas.

Övergivna vapen

Även från andra håll i Angola rapporterades om strider, bl a i Lubangoprovinsen där Unita kontrollerar flera städer.

På eftermiddagen uppgav poligeneralern Antonio Kifoto att

situationen åter var under kontroll i huvudstaden. Lusa rapporterade om att det fanns gott om övergivna vapen på Luandas gator. De sades tillhöra Unita-rebeller som i ett försök att undkomma regeringsstyrkorna hade slängt sina vapen och tagit av sig sina uniformer.

Sydafrikas president FW de Klerk värdade i går till Unitaledaren att utlysa vapenvila och inledda förhandlingar med president dos Santos.

De uppblussande striderna lade på ett ögonblick 1991 års fredsuppgörelse i spillror. Fredsuppgörelsen, ett resultat av omfattande internationell medling, gjorde slut på 16 års inbördeskrig och kulminerade i förra månadens flerpartival, som vanns av det regerande MPLA-partiet.

Savimbi vägrade emellertid att godkänna valresultatet utan anklagade motståndarsidan för fusk, trots att internationella observatörer förklarat att valet genomfördes på ett tillfredsställande sätt.

Skickar fartyg

De nya striderna i Angola har föranlett flera länder att evakuera sina medborgare från den sydvästafricanska nationen. Portugal, som har 40 000 medborgare i Angola, har sänt ett Herkulesplan med fallskärmsjägare till ön Sao Tomé-Principe. Och Sydafrika, som tidigare var en av Unitas trognaste uppbackare, har skickat ett örlogsfartyg och två helikoptrar till den angolanska kusten för att bistå vid evakueringarna.

Samtidigt försökte hundratals utlänningar fly undan det hotande inbördeskriget i landet. När flygplatsen hade stängt sökte sig många till hamnen.

70 svenskar finns kvar

60-70 svenskar finns fortfarande kvar i Angolas huvudstad Luanda. Utrikesdepartementet uppmanade i går svenskarna att hålla sig inomhus.

UD hade i går eftermiddag radiokontakt med svenska ambassaden i Luanda.

— De berättade att det pågick strider överallt i staden och att de låst in sig på ambassaden, säger Henrik Norman på UD:s pressjour.

Den svenska ambassaden

ligger i närheten av Unita-ledaren Jonas Savimbis hem.

— Ambassaden har träffats av ett antal förslupna kulor. Men ingen har skadats, säger Henrik Norman.

Inne på ambassaden finns åtta svenskar. De har låst in sig och avvaktar utvecklingen.

Ytterligare ett 40-tal svenskar anställda vid svenska företag finns kvar i huvudstaden. Dessutom ingår ett 20-tal svenskar i FN-styrkorna.

UD har tidigare rekommenderat alla svenskar som inte har tvingande skäl att stanna

att åka hem. I går skärptes budskapet.

— Vi har uppmanat dem att stanna där de befinner sig och absolut inte gå ut, säger Henrik Norman.

Flera länder har erbjudit sig att skicka fartyg för att evakuera utländska medborgare.

UD anser inte att svenskarna skall försöka ta sig ut sjövägen. — I det här läget är det inte lämpligt att försöka ta sig till flygplatsen eller hamnen. Det är bättre att avvakta ett tag, säger Henrik Norman.

LARS-OVE JOHANSSON

”Luandas gator täckta av lik”

Lissabon/Luanda (TT-Reuter-NTB): Efter fyra dagars hårda strider verkade den ingångna vapenvilan i Angola i går i stort sett hålla. I huvudstaden Luanda pågick dock fortfarande sporadisk skottlossning, uppgav den statliga radion.

Enligt rapporter som den portugisiska radion refererade har striderna mellan soldater från regeringspartiet MPLA och Unita-gerillan krävt upp till 1 000 dödsoffer. Portugiser, som evakuerats från Luanda, berättade att vissa gator i staden var täckta av lik. Under det utgångsförbud som rådde under natten till gårdagen förekom också eldstrider mellan regeringstrupper och beväpnade plundrare.

Unitaledare döda

En reporter från den portugisiska radion sade att han sett liken av Unitas vice ordförande Jeremias Chitunda och en annan medlem av Unitas ledning, general Salupeto Pena. Den senare är brorson till Unitaledaren Jonas Savimbi.

I måndags rapporterades sys-

tematisk jakt på Unitaanhängare.

Unitaledare försökte bryta sig ur staden i en bilkolonn om sex fordon, uppgav den portugisiska reportern.

I en vägspärr öppnade angolanska soldater, underställda MPLA-regeringen, eld mot bilar. Chitunda fick dödliga skador i huvudet. Tredjemannen inom Unitaledningen, Abel Chivuk Vukuu, sårades liksom general Ben Ben.

General Demostenes Chilinguita dödades liksom general Salupeto Pena.

Senare skall general Ben Ben på obekant sätt ha lyckats komma undan MPLA-soldaterna.

I går var det ingen i Luanda som hade säkra uppgifter om var Unita-ledaren Jonas Savimbi befann sig.

Utländsk gisslan

Unitasoldater har också börjat ta utlänningar i Luanda som gisslan. Det tvingade USA:s representant med ansvar för fredsförhandlingar mellan Unita och MPLA, Edmund Jarnette, att ställa sig under MPLA:s beskydd.

Jarnette kallade läget i Angola efter de senaste dagarnas åter-

upptagande av inbördeskriget — som tidigare slet sönder landet i 16 år — för ”ytterst dåligt”.

Regeringsstyrkorna rapporteras dock på måndagen ha återtagit kontrollen över Luanda och de flesta andra städer där strider förekommit. Större delen av Unita-fästet Huambo i södra Angola uppgavs dock fortfarande vara i Unitas händer. Huambo är landets andra stad.

Unita har vägrat att godta resultatet av det internationellt övervakade valet i september, där president Jose Eduardo dos Santos och hans regerande parti Folkets befrielse rörelse (MPLA) segrade.

Oklart för svenskar

FN-tjänstemän har försökt få Unita och regeringen till förhandlingsbordet för att befästa vapenvilan. FN:s generalsekretärare som fortlöpande rapporterar till säkerhetsrådet om utvecklingen i Angola träffade sent på måndagskvällen Angolas premiärminister Fernando José Franca Van Dunem. Den styrande MPLA-regeringen vill att FN-styrkan i Angola stannar kvar längre än som tidigare beslutat fram till månadsstiftet november-december.

Sydafrikanska diplomater, som sökt skydd ombord på ett hotellfartyg i Luandas hamn, sade att strider fortfarande pågick i åtminstone en stad på den angolanska landsbyggen. I dessa skall en människa ha dödats.

Uppgifterna gick dock inte att få bekräftade.

De nordiska medborgare som finns kvar i det av inbördeskrig drabbade Angola hade på måndagseftermiddagen ännu inte evakuerats och det var osäkert om och när evakueringen skulle ske.

Situationen var för farlig för att nordborna skulle kunna ta sig till huvudstaden Luandas hamn där det norska fartyget ”Lodrigue Tide” väntar. På redan ligger dessutom det norska fartyget ”Berge Troll”.

Norska UD:s presstalesman Ingvard Havnen sade på måndagskvällen att man samarbetar med svenska UD och Norges Rederiförbund för att få ut de nordiska medborgarna. Norge har ingen egen ambassad i Luanda.

— Vi står i förbindelse med svenska UD som har kontakt med sin ambassad i Luanda. Alla nordbor har underrättats om

möjligheten att resa från Angola med det norska fartyget. Men svenskarna anser att säkerheten för närvarande inte är tillräckligt god för en transport från bostadsområdena till hamnen, sade Havnen.

Flygplatsen öppnade

Det finns olika uppgifter om hur många nordbor som finns i Angola. Norska UD uppger att där finns 34, varav 17 tjänstgör i en FN-styrka och en arbetar för Unicef. Svenska UD talar om ett 50-tal svenskar av vilka ett fåtal finns utanför Luanda. De flesta är företagare som arbetar för bl a Scania, Desko, Auto Sueco och Fabcon.

Åtta svenska civila poliser ingår i FN-styrkan i Angola. Sju personer med ambassadör Anders Möllander i spetsen finns på ambassaden och biståndskontoret.

Enligt nyhetsrapporter öppnades Luandas flygplats åter för trafik på måndagen. Norska UD säger att en evakuering flygvägen självklart finns med som alternativ i de nordiska evakueringsplanerna.

G-P 921104

Unitaledare döda i hårda strider i Angola

Harare (TT-AFP): MPLA-regeringen i Angola föreföll på måndagen ha återtagit kontrollen över huvudstaden Luanda. Men strider mellan MPLA-anhängare och soldater från oppositionsrörelsen Unita fortsatte inne i Luanda trots maningarna från FN om eldupphör. Fientligheterna hade då enligt den angolanska radion krävt över 1 000 människors liv.

Medan granatelden ebbade ut och regeringsstyrkor slog ned det sista motståndet började rasande Luandabor jaga medlemmar av Unita, rapporterade den portugisiska nyhetsbyrån Lusa. Intensiv skottlossning hördes ännu under eftermiddagen inne i centrala Luanda kring Unita-delegationens högkvarter. Byggnaden sades vara helt förstörd.

Utrikesdepartementet i Stockholm hade på måndagen svårt att komma i förbindelse med Sveriges ambassad i Luanda. Telefonförbindelserna var

brutna och man hoppades på svar på telegram som skickats via radioförbindelse.

Svenskar kvar

Det finns ett femtiotal svenskar i Angola, bara ett fåtal utanför huvudstaden Luanda. De flesta är företagare som arbetar för bla Scania, Desko, Auto Sueco och Fabcon.

Åtta svenska civila poliser ingår i FN-styrkan i Angola. Sju personer med ambassadör Anders Möllander i spetsen finns på ambassaden och biståndskontoret.

Radion i Luanda uppgav att de flesta av de över tusentalet dödsoffren — angolaner och utlänningar — hade stupat under tre dagars strider i städerna Luanda, Huambo, Benguela, Lobito och Lobango. Vilka de fallna utlänningarna var nämnades inte.

Portugiser dödade

Tre portugiser skall dock ha dödats av angolansk polis som trodde att

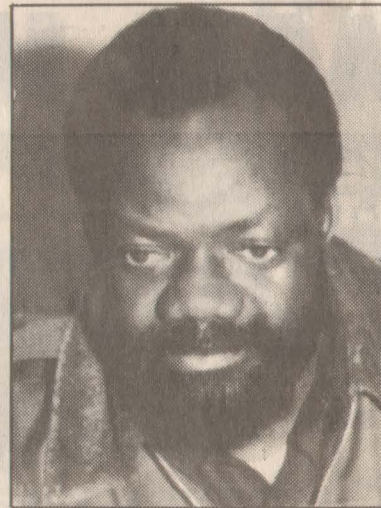
trion var Unita-soldater. Portugisiska massmedier sade att sex portugiser, en filippinier, en bulgar och två FN-soldater av okänd nationalitet hade stupat.

USA:s man i den trojka som övervakar Angolas fredsfördrag från i maj i fjol, Edmund Jarnette, sade enligt den angolanska nyhetsbyrån Angop att han skulle träffa sina kolleger från Ryssland och Portugal senare under måndagen.

Plundrare

Unita har vägrat att godta resultatet av det internationellt övervakade valet i september, där president Jose Eduardo dos Santos och hans regerande parti Folkets befrielse rörelse (MPLA) segrade.

Tidigt på morgonen sköt MPLA-sidans artilleri mot distriktet Miramar nära hamnen i Luanda. De flesta utländska ambassaderna ligger i det distriktet, och där har också Savimbi ett hus varifrån Unitamän höll stånd. Plundrare drog fram mellan de över-

Jonas Savimbi befinner sig nu på okänd ort, enligt vissa rykten i sitt gamla gerillahögkvarter Jamba.

givna byggnaderna i Miramar, uppgav källor som AFP fått kontakt med.

Utrikesdepartementet i Bulgarien uppgav att dess charge d'affaires i Luanda, Ivan Kotov, hade kidnappats.

Den angolanska regeringen uppmanade allmänläkare, kirurger och sjuksköterskor att ta sig till sjukhusen för att avlösa utarbetade kolleger. Samtidigt uppmanade den alla andra Luandabor att stanna hemma och hålla sig inomhus.

Savimbi borta

Obekräftade uppgifter gjorde gällande att Jonas Savimbi skulle ha lämnat Huambo och tagit sig till Unitas fäste vid Jamba i Angolas sydöstra hörn. Det var därifrån Unita bedrev sitt krig mot MPLA efter det att landet blev självständigt från Portugal 1975.

En Unita-representant i Lissabon förnekade att Savimbi skulle ha givit sig av till Sydafrika, ett land som stödde Unita under inbördeskriget men på senare tid har på diplomatiska vägar försökt att verka för fred i Angola.

Åtskilliga av Savimbis närmaste medarbetare uppges ha blivit dödade,

särade eller tillfångatagna under striderna. Blå skall hans nära släkting och företrädare i Unitas och MPLAs gemensamma politisk-militära kommission, Elias Salupeto Pena, ha stupat.

Vanligen tillförlitliga källor sade också att Unitas "utrikesminister" Abel Chivukuvuku hade särats svårt och mist ett ben. Rörelsens vice ordförande Jeremias Chitunda sades vara bland de stupade.

Medan säkerhetsstyrkor i Luanda på måndagen omringade hotell Tivoli, där åtskilliga Unita-ledare var kvar, bad rörelsens finansiella expert Fatima Roque portugisiska diplomater om hjälp att komma ut ur staden. Anhöriga till Unita-folk på hotell Turismo började kapitulera.

Luandas flygplats öppnades åter på måndagen, och ett brasilianskt militärplan landade för att flyga ut brasili-aner ur huvudstaden. Ett portugisiskt plan väntades till Luanda senare, och Sydafrika rekommenderade sina landsmän att samlas på en grekisk färja utanför staden.

G-P 92/103